

AKSARAY T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/47

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 31.08.2022 tarihli ve 2022/574 sayılı Kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	iii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
2.2. Kurum Personeli	3
2.3. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler.....	4
3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLERE YÖNELİK TUTUM VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
3.1. Yönetim ve Personel.....	4
3.2. Fiziksel Koşullar.....	8
3.3. Beslenme	9
3.4. Sağlık Hizmeti ve Psiko-Sosyal Destek Hizmetleri	9
3.5. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler	12
3.6. Dış Dünya ile Etkileşim.....	13
3.7. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri	13
4. TAVSİYELER	14
4.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	14
4.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	16
4.3. Aksaray Valiliğine Yönelik Tavsiyeler	16

KISALTMALAR

COVID-19 : Yeni Korona Virüs Hastalığı

m² : Metrekare

OPCAT : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol

TIHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UÖM : Ulusal Önleme Mekanizması

UYAP : Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı; *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*
3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.
5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Kapalı Ceza İnfaz Kurumları” başlıklı 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik*

sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”

6. Yukarıda anılan görevlerin ifası çerçevesinde, Aksaray T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na¹ 31.03.2022 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde; ..., Aksaray Valiliğince görevlendirilen Psikolog ... ve Doktor ... yer almıştır. Ziyaret COVID-19 pandemisi sebebiyle “zarar vermeme ilkesi” gözetilerek, temizlik-maske-mesafe kurallarına riayet edilerek gerçekleştirilmiştir.
7. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 18.01.2022 tarihli ve 2022/43 sayılı kararı ve Başkanlık makamının 29.03.2022 tarihli ve 8770 sayılı oluruna istinaden 31.03.2022 tarihinde, Aksaray T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.
8. Ziyaret ilk olarak Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede, Heyet üyeleri tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. Ayrıca İdareden; Kurumun iş ve işleyişi ile mevcut durumu, görevli personel, Kurumda barındırılan mahpuslar² ve COVID-19 tedbirleri kapsamında alınan önlemler hakkında bilgi edinilmiştir.
9. Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşme sonrasında ziyaret, sağlık servisi, açık ve kapalı spor salonu, avukat görüşme odası, kütüphane, kamera odası, konferans salonu, kapalı görüşme alanları gibi ortak alanların incelenmesi ile devam etmiştir. Sonrasında özgürlüğünden mahrum bırakılan kişiler ile özel görüşmeler yapılmıştır. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgi verilmiştir. Mahpuslara kuruma ulaşabilecekleri adres ve iletişim numaraları, başvuru yapabilecekleri hususu belirtilmiş; ziyaretin amacı ve kapsamı, isimlerinin heyet tarafından rastgele seçildiği, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı ifade edilmiştir.
10. Yapılan incelemelerin ardından Kurum Müdürü ile son toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda ziyaret heyetinin ilk gözlem ve tespitleri paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak

---

¹ Bundan sonra Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

raporun Merkez İdaresi ile paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilerek ziyaret sonlandırılmıştır.

11. Kurumdaki bina ve eklentilerin tümüne erişimin sağlanmasında, mahpuslarla görüşülmesinde, bilgi ve belgelerin paylaşılmasında Kurum İdaresi ziyaret heyeti ile iş birliği içinde hareket edilmiştir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

12. Kurum Aksaray merkezde yer almakta olup; Aksaray Adliyesi'ne 15 kilometre uzaklıktadır.
13. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 2013 yılında temeli atılmıştır. Kurum 16.01.2020 tarihinde geçici kabul yapılarak hizmete açılmıştır.
14. Kurumun normal kapasitesi 748 kişi olup; artırılmış kapasitesi 1200'dür. Ancak artırılmış kapasitenin de yetersiz kalması nedeniyle odalara çiftli ranza eklenerek kapasite 1644 kişiye çıkarılmıştır.
15. Kurum binası A, B, C, D ve E olmak üzere 5 bloktan oluşmaktadır.

2.2. Kurum Personeli

16. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda toplam 268 personel görev yapmaktadır.
17. Kurumda görev yapan personelin unvan bazında dağılımı ve sayıları aşağıdaki tablodaki gibidir:

Unvanı	Sözleşmeli	Kadrolu	Toplam
Kurum müdürü		1	1
Kurum ikinci müdürü		1	1
İdare memuru		2	2
Öğretmen		1	1
Psikolog		1	1
Sosyal çalışmacı		1	1
Kâtip	8		8

Bilgisayar işletmeni		3	3
Hizmetli		1	1
Aşçı		2	2
Şoför	8	3	11
Sağlık memuru	2	2	4
Teknisyen	3	3	6
Kaloriferci	1	1	2
Sivil memur		1	1
Ambar memuru		1	1
İnfaz ve koruma başmemuru		2	2
İnfaz ve koruma memuru (erkek)	123	75	198
İnfaz ve koruma memuru (kadın)	14	8	22
Toplam	159	108	268

2.3. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

18. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda toplam 1560 mahpus bulunmaktadır. Kurumdaki hükümlü sayısı 1162, tutuklu sayısı ise 398 kişidir.

19. Ziyaret tarihi itibarıyla 189 mahpus COVID-19 izninde bulunmaktadır³

20. Kurumda tutulan yabancı mahpus sayısı 94, kadın mahpus sayısı 72, engelli mahpus sayısı 3, çocuk mahpus sayısı ise 1'dir.

3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLERE YÖNELİK TUTUM VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. Yönetim ve Personel

³ 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 9'uncu maddesi: "Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler, 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106 ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılır. Salgının devam etmesi hâlinde bu süre, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere üç kez uzatılabilir. Bu fıkra uyarınca izinli sayılanlar hakkında 95 ve 97 nci madde hükümleri uygulanır."

21. Kurumda görev yapan personelin unvan bazında sayıları ve eğitim düzeyleri tablodaki gibidir:

Unvan	Sayı	Eğitim Düzeyleri
Kurum müdürü	1	1 Lisans
Kurum ikinci müdürü	1	1 Lisans
İdare memuru	2	1 Lisans/ 1 Yüksek Lisans
Öğretmen	1	1 Lisans
Psikolog	1	1 Lisans
Sosyal çalışmacı	1	1 Lisans
Bilgisayar işletmeni	3	1 Önlisans / 2 Lisans
Cezaevi katibi	8	3 Lise / 4 Önlisans / 1 Yüksek Lisans
Memur	1	1 Lisans
Ambar memuru	1	1 Lisans
Teknisyen	6	1 Lise / 2 Önlisans / 3 Lisans
Sağlık memuru	4	1 Lise / 2 Önlisans / 1 Lisans
Şoför	11	2 Lise / 2 Önlisans / 7 Lisans
Aşçı	2	2 Lisans
Kaloriferci	2	1 Önlisans / 1 Lisans
Hizmetli	1	1 Lise
İnfaz ve koruma başmemuru	2	1 Önlisans / 1 Lisans
İnfaz ve koruma memuru	220	56 Lise / 55 Önlisans / 102 Lisans / 7 Yüksek Lisans

22. İdare tarafından Kurumda göreve yeni başlayan personelin Ankara Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezi'nde hizmet içi eğitim programına katıldığı ve ziyaret

tarihi itibarıyla Kurumda göreve yeni başlayan 17 infaz ve koruma memurunun 4 haftalık hizmet içi eğitim programınının 28.03.2022 tarihinde başladığı ifade edilmiştir.

23. Kurum personelinin almış olduğu eğitimler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Personel Destek Programı
Mektup Okuma Komisyonu İçerik Geliştirme Çalıştayı
Sağlık Memuru Eğitici Eğitimi
Terör Uzmanlaşma Eğitimi
Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Eğitici Eğitimi
Temel Yangın Bilgisi Eğitici Eğitimi
Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) Uzman Kullanıcı Güncelleme Eğitimi
İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi İş Alanı Özelleştirme Eğitimi İçerik Çalıştayı
İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi Eğitici Eğitimi
Kâtip Yetiştirme Eğitimi
Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) Çocuk Kuruma Kabul Eğitici Eğitimi
Basın, Halkla İlişkiler Kurumsal İmaj Çalıştayı
İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi
Şoför Uyum Eğitimi
Kâtip Yetiştirme Eğitimi
Mektup Okuma Komisyonu Eğitimi
Teknisyen Uyum Eğitimi
Dezavantajlı Gruplara Yönelik Çalıştayı
Temel Yangın Bilgisi Eğitici Eğitimi
Aday Memurluk Eğitimi
Pozitif Psikoterapi Temelli Temel İlk Yardım
Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi

24. İdare tarafından Kurum personelinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 17.11.2021 tarihli ve 118969 sayılı yazısı ile İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı sistemi üzerinden "İnsan Hakları", "İnsan Hakları Temelinde İş Yerinde Cinsiyet Eşitliği", "İnsan Hakları ve Kamu Denetçiliği"

Kurumu Bağlamında İyi Yönetim İlkeleri”, “İnsan Hakları Çerçevesinde Etik” konularında eğitim aldığı ifade edilmiştir.

25. Başka Kurumdan nakil gelen veya kolluk kuvvetleri eşliğinde getirilen mahpusun öncelikle UYAP üzerinden kimlik kontrolü yapıldığı, evraklarının kontrol edilerek kayıt numarası alındığı, cezaevi dosyası için gerekli evraklar tamamlandıktan sonra üzerinde bulunan kıyafetleri, parası ve varsa kıymetli eşyaları için UYAP üzerinden kayıt işlemleri yapıldığı, sonrasında üzerinde bulunması gereken eşyalar tarafına verildiği ve üzerinde bulunmaması gereken eşyaların emanet eşya deposuna kaldırılmak üzere kayıt altına alındığı, tüm bu işlemler tamamlandıktan sonra üst aramasına geçildiği Kurum İdaresi tarafından ifade edilmiştir.
26. Mahpusun arama kabinine alındıktan sonra önce üst kısımdaki kıyafetlerinin çıkartıldığı, üst kıyafetler giyildikten sonra alt kısım kıyafetlerinin çıkartıldığı, alt kısım kıyafetlerin giyilmesi sonrası işlemlerin tamamlandığı ifade edilmiştir. Mahpusa ait eşyalar ile kendisinin X-Ray cihazı ile duyarlı kapıdan geçirilerek koğuşuna alındığı ve tüm bu uygulamaların 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun’a, yönetmeliklere ve ilgili mevzuatlar doğrultusunda yapıldığı bildirilmiştir. Detaylı aramanın Kurum doktoru tarafından yapıldığı, Kurum doktoru yoksa hastaneye sevki yapılarak aramanın hastane doktoru tarafından yapıldığı ifade edilmiştir.
27. İdare tarafından güncel kantin fiyat listesinin TV’de yayınlandığı, ayrıca İdare ve Gözlem Kurulunun kararlarının yabancı mahpuslar için İngilizce de yayınlandığı ifade edilmiştir.
28. Erkek ziyaretçi arama alanında tek kullanımlık önlük olmadığı, aramaların personelin tedarik ettiği elbise ile yapıldığı gözlemlenmiştir.
29. Kurumda kapasitenin üzerinde mahpus bulunması nedeniyle aşırı kalabalıklaşma sorunu bulunmaktadır. Aksaray Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu’nun 2022/1 sayılı raporunda bu hususa değinilmiştir.

3.2. Fiziksel Koşullar

30. Kurumda 2 adet müşahede odası, 8 adet avukat görüşme odası, 2 adet yumuşak oda, 6 adet aile görüşme odası, 6 adet SEGBİS odası, 36 adet kapalı görüşme ve 6 adet açık görüşme alanı bulunmaktadır.
31. Kurumda 62 adet 12 kişilik oda, 8 adet 3 kişilik oda, 100 adet tek kişilik oda, 2 adet müşahede odası, 2 adet tecrit odası ve 2 adet geçici oda bulunmaktadır.
32. 12 kişilik odaların ortak yaşam alanı 34 m², yatma alanı 54 m², avlusu 46 m², tuvalet ve duş alanı 10 m²'dir. 3 kişilik odaların ortak yaşam alanı 23 m², yatma alanı 34 m², avlusu 34 m²'dir. Tek kişilik odalar 12 m² olup ayrıca havalandırma alanı bulunmaktadır. Müşahede odaları 15 m², tecrit odaları 12 m², geçici odalar ise 45 m²'dir.
33. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda 438 adet aktif güvenlik kamerası bulunmaktadır. Bu kameraların koğuş ortak yaşam alanları, avlu bahçeleri, tekli oda koğuş havalandırmaları, kreş, atölyeler, ifade odası, merkez kontrol, ziyaret göz kayıt, kafeterya, kapalı ve açık görüş mahalleri, ana malta koridorları, koğuş şebeke koridorları, ana mutfak, çatı ve bahçeler, kapalı ve açık spor salonları, mahpus kabul alanı, SEGBİS odaları, idari binayı kayda aldığı ifade edilmiştir. Kamera odasında yapılan incelemede bazı kameraların çalışmadığı görülmüş ve bu kameraların listesi istenmiştir. İdare ile yapılan görüşmede bu sorunun hem firmadan hem de Ocak ayı sonunda yaşanan yoğun kar yağışının kamera tesisatına zarar vermesi nedeniyle kaynaklandığı ifade edilmiştir.
34. İdare tarafından sıcak ve soğuk suya erişim imkânının koğuşlara 24 saat boyunca sağlandığı ifade edilmiştir.
35. Kurum İdaresince temizlik malzemelerini alamayacak durumda olan mahpuslar için Kurum genel bütçesinden temizlik malzemeleri verildiği ifade edilmiştir.
36. Kurumdaki iki adet su deposuna belediye şebekesinden klorlanmış olarak gelen Kurum musluk sularının anılan su depolarında yeniden klorlandıktan sonra koğuşlara aktarıldığı bildirilmiştir.
37. Kurumun ısınması doğalgaz kalorifer sistemi ile sağlanmaktadır.
38. Kurumda çamaşırhane bulunmakta fakat pandemi koşulları sebebiyle aktif olarak kullanılmamaktadır. Erkek mahpuslar çamaşırlarını ellerinde yıkadıklarını ve bu yüzden mağdur olduklarını iddia etmişler, çamaşırhanenin açılmasını talep etmişlerdir.

39. Kadın koğuşlarında çamaşır makinesi olduğu görülmüştür. Kadın mahpuslar böyle bir imkân sunulmasından memnun olduklarını dile getirmişlerdir.
40. Kurumda 6 adet aile görüşme odası bulunmaktadır. Odalarda yatak, nevresim, yastık, hijyen malzemelerinin olduğu bazılarında askılık ve dolap olmadığı gözlemlenmiştir.
41. Kurumda 2 adet yumuşak oda bulunmaktadır. Yumuşak odalardan birinde zeminin sert olduğu, kapının üst kısmında cam olduğu, alaturka tuvaletin sifon kısmının açık olduğu gözlemlenmiştir.
42. Mahpuslar erkek koğuşların havalandırma alanlarında zemin aşınmış olduğu için yürüyüş esnasında düşebildiklerini ve buna bağlı olarak yaralanmalar yaşanabildiğinden yakınmışlardır.

3.3. Beslenme

43. Kurum İdaresince Kurumdaki yemeklerin; kahvaltı, öğle ve akşam yemeği olmak üzere günlük üç öğün olacak şekilde açık ceza infaz kurumunda hazırlandığı ve Kuruma gönderildiği ifade edilmiştir.
44. Yemeklerin miktarının kişi başı kalori hesabı ve iâşe bedeli dikkate alınarak hazırlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca gelen rapor doğrultusunda diyet yemeği de verildiği aktarılmıştır. Diyet menüsünden faydalanan 17 kişi olduğu bilgisi verilmiştir. Haftalık yemek listesi incelenmiş olup, öğle yemeği de Kurumda yenilmiştir. Yemeğin heyetimiz tarafından iyi olduğu değerlendirilmiştir.
45. Kurum içinde 1 adet kantin bulunmaktadır. Kantindeki ürünlerin fiyatlarının; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İşyurtları Kurumu bünyesinde oluşturulan konsinye sistemi ve diğer İşyurdu Müdürlükleri aracılığı ile temin edilip en az maliyetle satışa sunulduğu ve fiyatların ise piyasa koşullarının altında tutulduğu ifade edilmiştir.
46. Hamile, çocuklu kadın ve çocuklar için normal iâşe dışında ek iâşe düzenlendiği, hassas gruplar ve maddi durumu olmayanlar için de iâşe bedelinin Kurum tarafından karşılandığı ve temizlik için malzeme temin edildiği İdare tarafından ifade edilmiştir.

3.4. Sağlık Hizmeti ve Psiko-Sosyal Destek Hizmetleri

47. Psiko-sosyal servis hizmeti olarak Kuruma yeni gelen mahpusla geçici kabul bölümünde azami ilk 3 gün içinde görüşmenin yapıldığı, yapılan bu ilk görüşmede uzmanın kendini ve kurumda yürütülen psiko-sosyal servis hizmetlerini tanıttığı, mahpusların uzmana hangi durumlarda ve

nasıl başvurabileceğini anlattığı, mahpuslardan genel bilgileri ile varsa daha önce yaşadığı psikolojik rahatsızlıkları ve gördüğü tedaviler, herhangi bir madde bağımlılığı olup olmadığı gibi bilgilerinin alındığı ifade edilmiştir. Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurulduğu, Risk ve İhtiyaç Raporu sonucunda mahpusun risk durumuna göre yardım programı başlatıldığı ve takibinin yapıldığı ifade edilmiştir.

48. Psiko-sosyal serviste mahpusun kendi talebi, kurum çalışanlarının yönlendirmesi, kriz durumları gibi sebeplerle psiko-sosyal servis uzmanları tarafından mahpusla bireysel görüşmeler yapıldığı, mahpusun mesleği konusunda bilgi alınarak Kurumda bulunan iş yurdu ve mesleki eğitim atölyelerine katılımı konusunda bilgi aktarımında bulunulduğu, mahpusların aileleri ile görüşme yaparak sorunların tespit ve çözümlenmesine yardımcı olduğu ifade edilmiştir.
49. Psiko-sosyal servisin Kurumdaki sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi, grup çalışmalarının düzenlenmesi, işbirliği protokolleri kapsamında işlerin takibinin yapılması, 3 aylık psiko-sosyal servis çalışma verilerinin Kurum Müdürüne sunulması konusunda görevler üstlendiği ifade edilmiştir.
50. İdare tarafından ziyaret tarihi itibarıyla 4 intihar vakası yaşandığı, 7 intihar girişimi olduğu ifade edilmiştir.
51. Ziyaret tarihi itibarıyla psiko-sosyal serviste 1 psikolog görev yapmaktadır.
52. 01.01.2021-31.03.2022 tarihleri arasında psiko-sosyal servis tarafından gerçekleştirilmiş bireysel ve aile çalışma sayısı 5.599'dur.
53. 01.01.2021-31.03.2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş spor dışı psiko-sosyal faaliyetlerden faydalanmış kişi sayısı 396'dır.
54. Bulaşıcı hastalığa yakalanan mahpusların tek kişilik odalara alındığı, doktor veya sağlık kurulu raporu doğrultusunda tedavilerine burada devam edildiği, ayrıca yıllık genel taramaların yapıldığı ifade edilmiştir.
55. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurum sağlık servisinde 2 doktor ve 4 sağlık personeli görev yapmaktadır.
56. Kurumda diş sağlığı ünitesi bulunmasına rağmen diş hekimi bulunmamaktadır. Aksaray Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu'nun 2022/1 sayılı raporunda da söz konusu hususa değinilmiştir.

57. Hastaneye sevki gereken mahpuslara Kurum doktorunun uygun görmesi sonucu randevu alındığı, yapılan günlük planlamanın cezaevi jandarma bölük komutanlığına bildirildiği, ayrıca gün içerisinde veya doktor bulunmadığı zamanlarda 112 acil servise haber verilerek gelen ekip önerisi doğrultusunda hastaneye sevklerinin sağlandığı bildirilmiştir.
58. Kronik rahatsızlığı bulunan mahpusların sağlık kurulu raporu doğrultusunda bakanlık onayı ile infaz ertelemelerinin yapılabildiği, kronik hastaların ihtiyaçlarına göre ilaç takiplerinin yapıldığı ve önlemlerin alındığı ifade edilmiştir.
59. Ziyaret tarihinde 2 mahpusun açlık grevinde olduğu bilgisi aktarılmıştır. Açlık grevinde olan mahpuslara beslenmeleri için şeker ve limon verildiği ifade edilmiştir. Ziyaret esnasında soğuk hava deposunda şeker ve limonun olduğu görülmüştür.
60. 30.03.2022 tarihli muayene listesi incelendiğinde 85 mahpusa ayaktan tedavi, reçete hazırlama gibi işlemler yapıldığı görülmüştür.
61. COVID-19 pandemi tedbirleri kapsamında 15 Nisan 2020 günü Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin infazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile şartları tutan mahpusların Kurumdan salıverildiği ifade edilmiştir.
62. Kurumda gerek mahpusların ve gerekse personelin pandemi ile ilgili farkındalığını arttırmak için Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu kararları gereğince dağıtım yapılan broşür, afiş vb. aydınlatıcı unsurların gerekli yerlere asıldığı, merkezi yayın sisteminden pandemide alınacak tedbirler konulu videoların yayınlandığı ve COVID-19 pandemisinde risk altında bulunan mahpuslar için özel önlemler alındığı, riskli grupların en ufak bir belirtide dahi hastaneye sevklerinin sağlandığı ifade edilmiştir.
63. Kurumda psiko-sosyal servis, eğitim birimi ve manevi hizmetler birimi tarafından iyileştirme çalışmaları kapsamında faaliyetler yürütüldüğü ifade edilmiştir. Bu kapsamda, psiko-sosyal serviste; bireysel görüşmeler, grup çalışmaları, spor etkinlikleri, Değerlendirme, Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programları (DEPAR) çalışmaları, aile görüşmeleri, film gösterimi, psiko-sosyale ait kitapların okunması, eğitim servisinde; eğitimlerine devam isteyenler için sınav işlemlerinin yapılması, kütüphaneden yararlandırılması, çeşitli kursların açılması, manevi hizmetler biriminde ise; kurumda görev yapan vaizler vasıtasıyla manevi yönden mahpuslara destek sağlandığı ifade edilmiştir.

3.5. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler

64. Kurumda 7 adet derslik bulunmaktadır.
65. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurum kantininde 9 mahpus işyurdu faaliyeti kapsamında çalışmaktadır.
66. Manevi hizmetler biriminin koğuş talep dilekçelerine göre mahpuslarla bireysel görüşme, konferans, Kur'an kursu, hafızlık kursu gibi etkinlikleri koğuş talep dilekçelerine göre düzenlediği ifade edilmiştir.
67. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurum kütüphanesinde toplam 4910 adet kitap bulunduğu, dilekçe aracılığıyla 2021 yılında 1180 mahpusun kütüphaneden yararlandığı ifade edilmiştir. İdare tarafından kütüphaneden 15 günde bir 3 kitap alınabildiği, sınavlara hazırlık kitaplarında ise bir sınırlama olmadığı ifade edilmiştir.
68. Kütüphanede görev yapan personel kitap dağıtımını yaparken zaman kaybı yaşatan UYAP sistemi mahpus isim listesindeki koğuş numarası eksikliğinin giderilmesini talep etmişlerdir.
69. Kurumda 1 adet açık ve 1 adet kapalı olmak üzere toplam 2 adet spor salonu bulunmaktadır. Spor faaliyetleri ayda 1 kez 1 saat olmak üzere düzenlenmektedir. Mahpusların koğuşlarına ait spor günlerinde spor salonlarından aylık rutin olarak faydalandığı, spor salonlarında faaliyetler dışında turnuva faaliyetlerinin de düzenlendiği ifade edilmiştir.
70. Sosyal ve kültürel faaliyetler kapsamında; konferans ve münazaralar, dini ve resmi bayramlar ile özel günlerde anma törenleri, konferans salonu film gösterimi, her ay güncel olarak merkezi yayın sisteminden film ve belgesel gösterimi yapıldığı ifade edilmiştir.
71. Kurumda 01.01.2021-31.03.2022 tarihleri arasında eğitsel ve sosyal faaliyet alanında bilgisayar işletmenliği, halı kursu, din kültürü ve ahlak bilgisi kursu, Kuran-ı Kerim (Elifba) okuma kursu faaliyetleri yapılmıştır. Ayrıca arıcılık ve mantar yetiştiriciliği eğitimi için planlama yapılmış sonrasında söz konusu eğitimler iptal edilmiştir.
72. Kadın mahpuslar Kurumda vaize olması durumunda onunla görüşmek istediklerini dile getirmişlerdir.
73. Konya Ovası Projesi Sosyal Gelişim Programı (KOP SOGEP) kapsamında Kurumda 1 adet kreş ve 1 adet bilgisayar laboratuvarı açılmıştır. Mahpusların topluma kazandırılması, yeniden suç işlenmesinin önlenmesini ve sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak hayatlarını devam

ettirmeleri amacıyla eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine önem verildiği, anne yanında kalan 0-6 yaş arası çocukların gelişimsel açıdan desteklenmesi, mutlu ve güvenli bir aile ortamının sağlanması, çocukların kendi yaşlılarıyla birlikte olacakları bir ortamın oluşturulması amacıyla projenin başlatıldığı ifade edilmiştir. Kreş faaliyetlerinin başladığı ve anne yanında kalan çocukların bu imkândan faydalandığı, bilgisayar laboratuvarının ise bireysel olarak mahpusların ihtiyaçlarına yönelik hizmet verdiği ancak pandemi tedbirleri nedeniyle halk eğitim destekli kursların başlatılamadığı belirtilmiştir.

74. Merkezi yayın televizyon kanal listesinde 28 adet kanal bulunmaktadır.

75. Mahpuslar tarafından genel olarak spor faaliyetlerinin, sosyal etkinliklerin ve kursların çeşitliliğinin az olduğu iddia edilmiştir.

3.6. Dış Dünya ile Etkileşim

76. Mahpusların, COVID-19 pandemisi öncesinde mevzuata uygun olarak Bakanlıkça uygun görülen; milli bayramlar ve mensubu buldukları dinin bayramları ile özel günlere mahsus olmak üzere açık görüş yapabildikleri ifade edilmiştir.

77. Bir buçuk saatten fazla olmamak kaydıyla 09:00 – 17:00 saatleri arasında, ayda 1 defa olacak şekilde açık görüş yapabildikleri, Adalet Bakanlığı'nın bildirimine üzerine pandemi sürecine göre açık görüşlere yeniden başlanabileceği ifade edilmiştir. Kapalı görüş süresinin ise mevzuata uygun olarak yarım saat ile bir buçuk saat arası belirlendiği ifade edilmiştir.

78. Mahpusların mevzuatlar çerçevesinde haftalık 10 dakika süre ile telefon hakkından yararlandırıldığı, ayrıca ölüm, ağır hastalık, doğal afet, yangın vb. durumlarda İdarenin izni ile telefon hakkından yararlandırıldığı ifade edilmiştir.

79. Kurum personeli tarafından telefonla görüşme alanı ve derslikler yan yana olduğu için, dersliklere çok fazla ses geldiği ifade edilmiştir.

3.7. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

80. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda ilgili mercilere bildirilen adli vaka sayısı 101'dir.

81. Kuruma son bir yıl içinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla 2 mahpusun şikâyetinde bulunduğu ve konu ile ilgili gerekli adli bildirimlerin ve idari soruşturmaların yapıldığı ifade edilmiştir. Görüşme yapılan bazı mahpuslar tarih ve saat belirterek psikolog odasında, baş memurluk odasında ve psikolog odasının hemen yanındaki odada infaz koruma memurları tarafından kötü

muameleye uğradıklarını iddia etmiştir. Ziyaret heyetince söz konusu iddialara ilişkin yaptığı incelemede başmemurluk odasında ve psikolog odasının yanındaki odada kamera bulunmadığını, psikolog odasında ise kamera olduğu ancak kameranın geriye dönük kayıt tutmadığı tespit edilmiştir.

82. Sabah ve akşam sayımlarının, nöbetçi ikinci müdürün başkanlığında, sorumlu infaz ve koruma başmemuru, vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından yerine getirildiği ifade edilmiştir. Sayım sırasında mevcudun tam olup olmadığı kontrol edildiği ve sayım defterinin sayıma katılan görevliler tarafından imzalandığı ifade edilmiştir. Sayımların yatma planları da göz önünde bulundurularak odalarda yapıldığı ifade edilmiştir.

83. Mahpusların acil durumlar dışında yazdıkları dilekçeleri sabah sayımı esnasında görevlilere teslim ettiği, ayrıca şikâyetlerini koğuşlarda bulunan şikâyet kutularına atabildikleri, bu şikâyet kutularının infaz ve koruma başmemurluğu tarafından açılarak Kurum Müdürüne bilgi verildiği ifade edilmiştir. Dilekçelerin ilgisine göre tasnif edilerek ilgili mercilere en kısa sürede gönderildiği ve mahpusların talep ve şikâyetlerinin sonucu hakkında bilgilendirildikleri, talep veya şikâyetlerin de aynı gün içerisinde İnfaz Hâkimliği'ne gönderildiği, gelen cevapların da ilgisine tebliğ edildiği ifade edilmiştir. Talep ve şikâyet konuları genel olarak oda değişikliği, disiplin cezalarına itiraz, oda içerisinde bulundurabilecek eşya nitelikleri gibi talep ve şikâyetler olduğu ifade edilmiştir.

84. Son 1 yıl içinde 346 adet disiplin cezası verilmiştir. Bunlar arasında hücre cezası, 1 ay boyunca bazı etkinliklerden alıkonulma, kınama, ziyaretçi yasağı, haberleşmeden yoksun bırakma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma gibi disiplin cezaları bulunmaktadır.

85. 31.03.2022 tarihi itibarıyla disiplin cezalarının iptali için 150 şikâyet dilekçesi bulunduğu ifade edilmiştir.

4. TAVSİYELER

4.1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

86. Erkek ziyaretçi arama alanında Kurum personelinin tedarik ettiği kıyafet yerine şüpheye mahal vermemek adına tek kullanımlık önlüklerin bulundurulması,

87. Çalışmayan kameralarla ilgili yaşanan teknik arızanın söz konusu firma ile iletişim kurularak derhal çözüme kavuşturulması,

88. Çamaşırhanenin kullanıma açılarak özellikle erkek mahpuslar tarafından yaşanan sıkıntının giderilmesi,
89. Aile görüşme odalarındaki dolap, askılık vb. eksikliklerin giderilmesi,
90. Yumuşak oda zeminlerinin genel temizliğinin düzenli olarak yapılması, sert malzemedeki yapılan duvar ve zeminin mahpusun kendine zarar verebilme ihtimali de göz önünde bulundurularak uygun malzemedeki yapılması, kapının üst kısmında bulunan cam bölmenin ve açık halde bulunan sifon kısmının kapatılması,
91. Kurumun genel tadilatının yapılmasının fiziksel koşullardan kaynaklanan zorlukları ortadan kaldıracığı dikkate alınarak, tadilat ile ilgili yapılması planlanan iş ve işlemlerin hızlandırılarak mevcut sorunların çözümü için gerekli çalışmaların yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda havalandırma alanlarındaki aşınmış zeminin yürüyüş esnasında yaralanmalara sebebiyet vermemesi için tadilatının yapılması,
92. Telefonla görüşme alanı ve derslikler yan yana olduğu için dersliklere gelen sesi önlemek için gerekli çalışmaların yapılması,
93. Şüpheye mahal vermemesi açısından psikolog odasında, baş memurluk odasında kamera sistemi kurulması, kamera sistemi olan yerlerde ise geriye dönük kayıtların alınmadığı alanların tespit edilerek bu konuda gerekli çalışmaların yapılması ve bu kapsamda kötü muamele iddialarının araştırılması ve takibinin yapılması,
94. Ceza infaz kurumlarında sosyal ve kültürel faaliyetlerin çeşitliliği ve sıklığı mahpusların iyilik halini doğrudan etkilemektedir. Mahpusların kendi istekleri ile işyurtlarında çalışmaları, meslek öğrenerek rehabilite olmaları, gelir sağlamaları ve mahpusların cezaları infaz edildikten sonra sosyal yaşama adapte olabilmeleri anlamında önemli hususlar arasında yer almaktadır. Bu kapsamda mahpusların iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla pandemi nedeniyle faal olmayan kursların açılması, daha kapsamlı hale gelmesi veya yeni kursların açılması,⁴
95. Psiko-sosyal serviste yapılan inceleme, problem çözme, gözlem, görüşme, rapor yazma ve dosyalama gibi çalışmaların aksamadan ilerlemesi adına personel sürekliliğinin sağlanması,

---

⁴ Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK) Standartları, 2'nci Genel Rapor'dan alıntı [CPT/Inf (92) 3], s.15. : "Tatminkâr bir faaliyet programı (çalışma, eğitim, spor, vs.), mahkûmların iyiliği açısından çok önemlidir. Bu durum ister hüküm giymiş, ister mahkemeye çıkmayı bekleyen kişilerin bulunduğu bütün kurumlar için geçerlidir."

pandemi tedbirlerine riayet edilerek grup görüşmelerinin yapılması ve mahpusların takibinin hassasiyetle sağlanması,

tavsiye edilmektedir.

4.2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

96. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu'nun 2022/1 sayılı raporunda da belirtildiği üzere Kurumda kapasitenin üzerinde mahpus bulunmaktadır. Bu kapsamda kapasitenin üzerinde mahpus bulunduran ceza infaz kurumlarında nakil taleplerinin dikkate alınması, bu Kurumlara nakil yapılmaması, nakil taleplerinin bu kapsamda gözden geçirilmesi ve kalabalıklaşma sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılması,

97. Aksaray Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu'nun 2022/1 sayılı raporunda da değinildiği gibi Kuruma dış hekimi atamasının yapılması,

98. Kütüphanede kitap dağıtımını yapılırken işlemlerin hızlandırılması için UYAP sistemine isim listesine ek olarak koğuş numarasının da yazılması,

99. Ceza infaz kurumlarında psiko-sosyal servisler, mahpusların iyilik hallerinin tespiti ve takibi açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda mahpus sayısının göz önünde bulundurularak Kurumdaki psikolog sayısının artırılması,

tavsiye edilmektedir.

4.3. Aksaray Valiliğine Yönelik Tavsiyeler

100. Sosyal ve kültürel faaliyetlere yönelik olarak kursların açılması, mahpusların taleplerine göre kursların çeşitlendirilmesi ve kurslarda eğitim verecek öğretmen temini konusunda Kurumla işbirliği yapılması,

101. Kadın mahpusların dini konularda görüşme taleplerini karşılamak amacıyla Kuruma vaize görevlendirilmesi,

tavsiye edilmektedir.